

Indianie demaskują kodeks etyczny GDF Suez

3 maja 2014

Koordinacja Tubylczych Organizacji Brazylijskiej Amazonii (COIAB) i Stowarzyszenie Rdzennej Ludności Brazylii (APIB) w drugiej połowie kwietnia 2014 roku wystosowały list do francuskiego koncernu energetycznego GDF Suez, w którym oskarżyły firmę o udział w łamaniu praw człowieka oraz wezwały ją do wzięcia odpowiedzialności za dotychczasowe naruszenia i zobowiązania. GDF Suez swoim zaangażowaniem w budowę tam na rzekach w Brazylii naraża życie i gospodarkę brazylijskich Indian, zagrażając zarazem bezpośrednio przetrwaniu społeczności nie utrzymujących kontaktów ze społeczeństwem narodowym (Indianie izolowani).

W liście podpisanym przez Sonię z ludu Guajajara oraz Maximiliano z plemienia Tukano przedstawiciele brazylijskich autochtonów podkreślili, iż GDF Suez jest odpowiedzialny za łamanie przepisów prawa międzynarodowego, prawa brazylijskiego, a także własnego kodeksu etycznego w którym deklaruje dbałość o środowisko oraz wsparcie dla ochrony praw człowieka i społeczności lokalnych. GDF Suez pozostając

głównym udziałowcem budowy tamy Jirau na rzece Madeira przyczynia się do destrukcji dużego obszaru i zachwiania gospodarki wielu lokalnych ludów indiańskich. Wystosowanie listu zbiegło się w czasie z dorocznym spotkaniem akcjonariuszy GDF Suez.

Prezes GDF Suez, Gérard Mestrallet kilkakrotnie zaprzeczał jakoby reprezentowana przez niego firma ponosiła odpowiedzialność za ewentualne szkody powstałe w rezultacie budowy zapór w Brazylii. Wszystkie inwestycje autoryzuje – jego zdaniem – rząd Brazylii i to on ponosi prawną i moralną konsekwencję. W nadesłanym liście Indianie podważyli tę logikę wskazując, że odpowiedzialność spoczywa nie tylko na brazylijskim rządzie, ale także na kadrze kierowniczej i akcjonariuszach GDF Suez, na członkach konsorcjum Energia Sustentável do Brasil do którego należy francuska firma oraz wszystkich jego pracownikach i dostawcach zaangażowanych w obsługę projektu. Sygnatariusze pisma podkreślili, że rdzenne społeczności utrzymują szczególne stosunki z amazońskimi lasami, korzystając z nich przy zachowaniu biologicznej różnorodności. Gdzie tylko żyją indiańskie społeczności, tak jak w stanie Rondonia, tam najczęściej stają się naturalną przeszkodą dla deforestacji. Tymczasem od kiedy rozpoczęła się budowa Jirau współczynnik wylesienia w obszarach na które oddziałuje projekt wzrósł o 600% w porównaniu ze stanem wcześniejszym. W ostatnich tygodniach postawiono również pytanie o wpływ nowych zapór na rzece Madeira (Jirau, San Antonio) na wielką powódź w Boliwii – możliwość zaistnienia takiego afektu przewidywały pierwsze oceny wpływu projektów na środowisko wykonane przed kilkoma laty.

Budowa Jirau już poważnie wpłynęła na bezpieczeństwo żywieniowe rdzennej ludności w regionie. Badania ichtiologiczne wyraźnie pokazują, że środki łagodzące mające zapewnić swobodną migrację ryb nie spełniły deklarowanych funkcji, co oznacza że różnorodność i wielkość populacji ryb w rejonie projektu spadła i będzie spadać. Redukcja populacji

ryb okazuje się katastrofalna zarówno dla rybaków, jak i rdzennych społeczności, których dieta pozostaje uzależniona od rybiego białka. Zmiana nawyków żywieniowych zwiększy wpływ gospodarki pieniężnej na życie Indian i rzutować może na ich bezpieczeństwo zdrowotne.

Według informacji z departamentu ds. Indian Izolowanych przy brazylijskiej agencji ds. Indian (FUNAI) w pośrednim i bezpośrednim sąsiedztwie budowy tamy Jirau żyją grupy rdzennych społeczności znajdujące się w dobrowolnej izolacji. Grupy te pozostają poważnie zagrożone z uwagi na brak odporności na zewnętrzne choroby – wzmożona penetracja ich ziem przez członków społeczeństwa narodowego może doprowadzić do aktów przemocy i depopulacji samych Indian. Pod wpływem rządowych nacisków obecność izolowanych Indian (w tym niecałe 30 km od miejsca konstrukcji zapory) została zignorowana. Świadomość istnienia Indian Izolowanych w regionie posiada także konsorcjum odpowiedzialne za budowę tamy, którego najbardziej wpływowym członkiem jest GDF Suez. Mimo to milczy. Wobec ryzyka eksterminacji które zawieszono nad izolowanymi Indianami – spośród których jedna z grup żyje w regionie Igarape/Karipuninha – GDF Suez może stać się współsprawcą przestępstwa ściganego z litery „Konwencji ds. zapobiegania i karania zbrodni ludobójstwa”.

W marcu 2014 roku Sonia Guajajara przybyła do Europy aby opowiedzieć w Genewie o łamaniu praw człowieka przy budowie elektrowni wodnych w Brazylii i szukać wsparcia dla ochrony praw człowieka i ludności tubylczej w kraju, w którym, bez zadośćuczynienia zasadom fair play, odbędą się niebawem Mistrzostwa Świata w Piłce Nożnej oraz Igrzyska Olimpijskie 2016. 14 marca 2014 roku Sonia Guajajara stanęła na czele ponad stuosobowej demonstracji w Paryżu, która pomaszerowała pod siedziby GDF Suez, Alstomu i EDF – czyli trzech wielkich francuskich firm które biorą udział bądź są zainteresowane udziałem w budowie brazylijskich zapór oddziałujących na przyrodę i ziemię Indian.

Christian Poirier z organizacji AmazonWatch komentując ostatnie działania stowarzyszeń reprezentujących brazylijskich Indian powiedział, że GDF Suez jako korporacyjny lider „został stanowczo potępiony za swoje destrukcyjne i nieetyczne zachowanie”. Jego zdaniem to silne przesłanie dla akcjonariuszy firmy, którzy muszą wziąć odpowiedzialność za działania GDF Suez. Dotyczy to również samego francuskiego państwa – jest ono właścicielem 36% akcji tej firmy. Zdegustowany zachowaniem GDF Suez i jej prezesa, Gérarda Mestralleta jest także Gert-Peter Bruch z „PLANETE Amazone”. Krytycznie ocenia on sam fakt, że dykcja korporacji kryje się za umowami z brazylijskim rządem, nie chcąc sama ponosić odpowiedzialności za szkody wyrządzane narażonej jej działaniami ludności. Co więcej jak podkreśla Bruch, katastrofę która już dokonuje się na rzece Madeira, GDF Suez próbuje teraz odtworzyć w regionie rzeki Tapajos, gdzie wbrew silnego sprzeciwu Indian Munduruku, prowadzi badania środowiskowe pod ocenę budowy nowych tam – i to wszystko przy asyście brazylijskiego wojska.

Siedziba i główne inwestycje GDF Suez w Polsce mieszczą się na terenie powiatu staszowskiego i Połańca. W 2010 roku polski oddział GDF Suez został poproszony o wypowiedzenie się na temat działań brazylijskiej filii przedsiębiorstwa w regionie rzeki Madeira. Prośba została skwitowana milczeniem. W tym samym roku o wyrażenie zaniepokojenia działaniami GDF Suez w Brazylii, w tym współtworzenia zagrożenia dla przetrwania Indian Izolowanych, poproszeni zostali, ówczesny starosta powiatu staszowskiego, Romuald Garczewski oraz burmistrz miasta i gminy Połaniec Jacek Tarnowski. Obaj panowie odżegnali się od możliwości wydania stosownego oświadczenia w tej sprawie.

Autorstwo: Damian Żuchowski

Zdjęcie: Survival International

Źródło: WolneMedia.net

BIBLIOGRAFIA

1. The letter to GDF Suez,
<http://amazonwatch.org/assets/files/2014-lettre-apib-coiab-jirau.pdf>

2. Brazilian Indigenous Movement Denounces GDF Suez Over Amazon Dams,
<http://amazonwatch.org/news/2014/0428-brazilian-indigenous-movement-denounces-gdf-suez-over-amazon-dams>

3. Brazilian indigenous leader slams Amazon mega-dams in Paris protest, <http://www.survivalinternational.org/news/10062>

4. Hélène Gelot, Sônia Guajajara: Des entreprises françaises participent à la violation des droits des populations indigènes,
<http://www.goodplanet.info/actualite/2014/04/01/sonia-guajajara-indigene-bresil-interpelle-la-france/>

5. Lorene Lavocat, EDF, Alstom et GDF détruisent la forêt amazonienne en y construisant des barrages,
<http://www.reporterre.net/spip.php?article5560>

6. „French energy giant targeted over Amazon dams”,
<http://www.survivalinternational.org/news/10216>

LEKTURA UZUPEŁNIAJĄCA

1. Budowa tam na rzece Madeira w Brazylii – zarys zagrożeń,
<http://wolnemedi.net/ekologia/budowa-tam-na-rzece-madeira-w-brazylii---zarys-zagrozen/>

2. Ostrzeżenie przed ludobójstwem w Rondonii,
<http://wolnemedi.net/spoleczenstwo/ostrezenie-przed-ludobojsstwem-w-rondonii/>

3. Defolianty mogą zagrozić bezpieczeństwu Indian,
<http://wolnemedi.net/ekologia/defolianty-moga-zagrozic-bezpieczenstwu-jacareubakatawixi/>

4. GDF Suez: Nieme przyzwolenie na śmierć także Polsce?,

<http://amazonicas.wordpress.com/2011/02/01/gdf-suez-nieme-przyzwolenie-na-smierc-takze-polsce/>

5. Santander Bank będzie nadal finansować budowę elektrowni wodnej w Brazylii,

<http://amazonicas.wordpress.com/2011/07/20/santander-bank-bedzie-nadal-finansowac-budowe-elektrowni-wodnej-w-brazyliai/>